

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

№156 вересень
2018

Директор видання:
Маргарита Юрченко

вул. Січових Стрільців, 73, 11 поверх
Київ, 04053, Україна,
тел. (44) 486 2878
(44)486 2812

АСОЦІАЦІЇ МІСТ УКРАЇНИ

СПЕЦІАЛЬНИЙ ВИПУСК

ДЕНЬ ДІАЛОГУ

24-25 вересня 2018 року
м. Тернопіль

✕ ДЕНЬ ДІАЛОГУ

✕ ДЕНЬ ДІАЛОГУ

✕ ДЕНЬ ДІАЛОГУ

✕ ДЕНЬ ДІАЛОГУ

✕ ДЕНЬ ДІАЛОГУ

✕ ДЕНЬ ДІАЛОГУ

✕ ДЕНЬ ДІАЛОГУ

✕ ДЕНЬ ДІАЛОГУ

✕ ДЕНЬ ДІАЛОГУ

✕ ДЕНЬ ДІАЛОГУ

✕ ДЕНЬ ДІАЛОГУ

✕ ДЕНЬ ДІАЛОГУ

✕ ДЕНЬ ДІАЛОГУ

✕ ДЕНЬ ДІАЛОГУ

www.auc.org.ua

Видання здійснене в рамках проекту «Партисипативна демократія та обґрунтовані рішення на місцевому рівні в Україні», фінансованого МЗС Норвегії. Зміст звіту є відповідальністю Асоціації міст України і не обов'язково відображає думку МЗС Норвегії.

ДЕНЬ ДІАЛОГУ З ВЛАДОЮ

24-25 вересня 2018 року в Тернополі Асоціація міст України в рамках проекту USAID «Розробка курсу на зміцнення місцевого самоврядування в Україні» (ПУЛЬС) провела День діалогу з владою – традиційний щорічний захід, який слугує майданчиком для обговорення питань і вироблення спільної позиції органів державної влади та Асоціації міст України щодо результатів реформи місцевого самоврядування, бюджетного забезпечення територіальних громад, впровадження секторальних реформ, угодосконалення законодавчої бази.

На День Діалогу з владою у Тернополі зібралися близько 400 учасників, серед яких голови громад-членів АМУ, народні депутати, міністри, представники парламенту та профільних міністерств, а також проектів міжнародної технічної допомоги – партнерів АМУ, експертного середовища.

У заході взяли участь Прем'єр-міністр **Володимир Гройсман**, Віце-прем'єр-міністр України-Міністр регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України **Геннадій Зубко**, Міністр освіти і науки України **Лілія Гриневич**, Міністр соціальної політики України **Андрій Рева**, Міністр Кабінету Міністрів України **Олександр Саєнко**, Голова Державної архітектурно-будівельної інспекції України **Олексій Кудрявцев**, Голова Державної аудиторської служби України **Лідія Гаврилова**, Голова Національної служби здоров'я України **Олег Петренко**, представник Голови АМУ в парламенті народний депутат України **Оксана Продан**, Голова Комітету Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування **Сергій Власенко**, заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань бюджету, заступник голови Міжфракційного депутатського об'єднання «За розвиток місцевого самоврядування» **Сергій Мельник**, представник Кабінету Міністрів України у парламенті, народний депутат України **Вадим Денисенко**, народні депутати України - **Олександр Дехтярчук**, **Олена Бойко**, **Ігорь Побер**, **Тарас Юрик**, **Роман Заставний**, **Михайло Голово**.

Серед гостей Дня діалогу з владою – Генеральний секретар Конгресу місцевих та регіональних влад Ради Європи **Андреас Кіфер**, спеціальний посланник Уряду ФРН з питань реформ **Георг Мільбрадт**.

Вітання учасникам Дня діалогу надіслали Президент України Петро Порошенко та Голова Верховної Ради Андрій Парубій.

Протягом двох днів на чотирьох панельних дискусіях керівники громад обговорювали з представниками центральної влади стан та перспективи децентралізаційної реформи, бюджетне забезпечення територіальних громад у призмі секторальних реформ, актуальні питання містобудування та житлово-комунального господарства, нові можливості соціально-культурного розвитку громад.

Прем'єр-міністр України В.Гройсман виступив з доповіддю та безпосередньо поспілкувався з головами громад.

Дві з чотирьох панелей заходу відбувались у форматі прямого діалогу міністрів та заступників міністрів з лідерами громад, впродовж яких урядовці відповідали на запитання голів громад.

Перед початком Дня діалогу з владою відбулося засідання Правління Асоціації міст України, на якому ухвалено рішення про прийняття до АМУ 41 місцевої ради – тепер Асоціація міст України об'єднує 742 члени, включаючи 301 об'єднану громаду. Також члени Правління затвердили проект Звернення учасників Дня діалогу з владою до керівників держави, пропозиції АМУ щодо врахування інтересів місцевого самоврядування в бюджетному процесі 2019 року, погодили позицію АМУ щодо проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про місцеве самоврядування України» та деяких законодавчих органів України щодо зменшення заходів та упорядкування системи державного нагляду і контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування».

День діалогу з владою завершився прийняттям Звернення до керівників держави щодо якнайшвидшого вирішення питань забезпечення реалізації завдань децентралізаційної реформ, вирішення питань бюджетного та ресурсного забезпечення територіальних громад у завершальний період 2018 року і на 2019 рік; завдань у сфері секторальних реформ (стор. 17).

У цьому виданні ми пропонуємо детальну інформацію про роботу Дня діалогу з владою, документи, фотографії.

ДЕНЬ ДІАЛОГУ З ВЛАДОЮ

Президент України

Вітання учасникам щорічного
заходу Асоціації міст України
«Дні діалогу з владою»

Шановні учасники!

Прийміть щирі вітання з нагоди початку роботи щорічного заходу Асоціації міст України «Дні діалогу з владою».

Упевнений, що присутні на цьому заході сільські, селищні, міські голови, представники органів державної влади, органів місцевого самоврядування, громадських організацій, міжнародних партнерів України є активними прихильниками ініційованої в Україні реформи місцевого самоврядування та децентралізації влади.

Взявши за основу положення Європейської хартії місцевого самоврядування, документів Ради Європи, а також найкращі європейські практики, Україна за короткий проміжок часу змогла підвищити ефективність управління місцевими справами, забезпечити прогрес стосовно децентралізації влади та значно збільшити кількість відповідальних і спроможних територіальних громад.

Однак для завершення реформи місцевого самоврядування вкрай необхідні подальший діалог та співпраця органів державної влади і громадянського суспільства.

Переконаний, що результати вашої роботи стануть важливим кроком у напрямі посилення місцевого самоврядування як важливої конституційної гарантії демократії і гідного рівня життя українців.

Бажаю усім вам плідної діяльності та успіхів у досягненні поставленої мети.

Петро ПОРОШЕНКО

Учасникам Дня діалогу з владою

Шановні друзі!

Сердечно вітаю всіх вас із відкриттям і початком роботи представницького зібрання лідерів однієї з найпотужніших реформ – децентралізації влади та місцевого самоврядування.

Ви робите надзвичайно потрібну справу. Адже конструктивний діалог між владними структурами, представницькими органами на місцях, міжнародними організаціями, інститутами громадянського суспільства, безумовно, допоможе посилити і без того вагомий суспільний потенціал задля досягнення нових успіхів у розвитку територіальних громад.

Верховна Рада України вважала і вважає Асоціацію міст України своїм надійним і потужним партнером у створенні дієвого правового поля в державі та завжди готова до конструктивного спілкування. І нинішня подія – чергове тому підтвердження.

Приємно, що форум проводиться саме в Тернополі – одному з ділових та наукових центрів нашої держави, мешканці якого демонструють згуртованість, патріотизм, рішучість і впевненість не лише на шляху розбудови дійсно європейського міста, а й оновлення всієї країни.

Сподіваюсь, що проведення вже традиційного діалогу в колі однодумців стане подією особливою і яскравою, а ухвалені вами рішення знайдуть своє відображення в конкретних парламентських та урядових ініціативах щодо удосконалення територіальної організації влади.

Бажаю всім учасникам максимально скористатися можливістю поділитись досвідом роботи, обговорити результати та виклики реформи, кращі практики та новації, а також надати рекомендації щодо бюджетного процесу. Міцного здоров'я вам, творчої наснаги, плідної праці та життєвих гараздів!

Андрій ПАРУБІЙ

24 ВЕРЕСНЯ 2018 РОКУ

Голова Асоціації міст України, Київський міський голова **В. Кличко** відкрив засідання та виступив з програмною доповіддю. Він відзначив, що на цьогорічному Дні Діалогу з владою основними питаннями для обговорення стануть результати та виклики реформи місцевого самоврядування, бюджетного забезпечення територіальних громад, а також – законодавчого забезпечення житлово-комунального господарства та містобудування. В.Кличко наголосив, що, готуючись до зустрічі, АМУ збрала близько 200 проблемних питань громад: «Більшість рад наголошують на тому, що наявними обсягами освітньої та медичної субвенцій не забезпечена потреба в коштах. Така ситуація виникає через відсутність адекватних нормативів та формул розрахунку цих обсягів, – сказав Голова АМУ. – Розподіл областями між місцевими бюджетами додаткової дотації на здійснення переданих видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я розцінюється як нерівномірний, необ'єктивний та упереджений. Коштів місцевих бюджетів не вистачає і для виконання інших переданих державою у 2016-2018 роках повноважень, зокрема, із здійснення державної реєстрації, з держархбудконтролю, з надання адмінпослуг, із забезпечення соціальних програм держави, пільгових перевезень». В.Кличко підкреслив, що таким чином, не дотримується норма статті 142 Конституції України, згідно з якою витрати органів місцевого самоврядування, що виникли внаслідок рішень органів державної влади, компенсуються державою: «Це тривожна ситуація і її треба вирішувати».

В.Кличко також зазначив, що парламент нарешті ухвалив закон, який надає повноваження органам місцевого самоврядування навести лад у сфері паркування. Однак, тепер органи місцевого самоврядування очікують швидкого прийняття підзаконної бази для його реалізації, інакше цей закон не запрацює 27 вересня, як це мало бути. Він також наголосив на важливості ухвалених законів – «Про житлово-

комунальні послуги», «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» та інших. «Але ми не можемо скористатися наданими нам можливостями, бо досі відсутні передбачені цими законами підзаконні акти. І, я переконаний, якщо є закон – повинні бути всі необхідні механізми для його втілення!» – підкреслив Голова АМУ.

В.Кличко відзначив і проблему реформування служби в органах місцевого самоврядування: «Вирішення цього питання вже два роки як «зависло» з незрозумілих для нас причин. Щодо умов праці держслужбовців закон ухвалили. А на владу на місцях махнули рукою? Це несправедливо і не сприяє ефективній роботі».

Голова АМУ привернув увагу уряду, парламенту і до перспектив реформи з децентралізації: «Вона поступово вже приносить результати територіальним громадам. Разом з тим, є гостра потреба в закріпленні її засад у Конституції України. Щоб не було відкату реформи та скасування її досягнень у майбутньому. Адже частина політичних сил, які претендують на владу, націлена на централізацію. Цього не можна допустити!».

Із вітальним словом до учасників звернувся Тернопільський міський голова **С.Надал**: «Від імені всієї громади міста Тернополя щиро вітаю у Тернополі! Для нас, тернополян, це надзвичайно велика честь приймати таку поважну делегацію та проводити захід такого високого рівня. Приємно, коли проблеми і шляхи розвитку місцевого самоврядування обговорюються на такому високому рівні. Саме самоврядування та відповідальність – це ті риси, які завжди були прита-

манні нашому українському народу. Саме самоврядування у формі Магдебурзького права підняло з колін Середньовічну Європу та дало поштовх до розвитку містам і країнам. Сьогодні самоврядність – це дороговказ у краще майбутнє, тому що самодостатні громади формують сильну і заможну державу. Ми з вами живемо у непростий час, коли відбуваються складні, але надзвичайно потрібні реформи. Сьогодні ми по-новому вчимося управляти нашими громадами, нашими містами, та вирішувати проблеми наших людей. І сьогодні нам як ніколи потрібно усім розуміти, що розбрат руйнує, а єдність будує. Нам потрібно разом виробити план дій нашого подальшого розвитку. Наша ціль – створення самостійних, заможних громад і вирішення проблем наших людей. Хочу подякувати співorganizаторам Дня діалогу з владою – Асоціації міст України, безпосередньо Вам, Віталію Володимировичу, Олександрю Слобожану, нашому надійному партнеру USAID. Також дякую Прем'єр-міністру України Володимирі Гройсману за великий вклад у розвиток місцевого самоврядування».

Голова Тернопільської обласної державної адміністрації **С.Барна** зачитав привітання від Президента України П.Порошенка. У вітанні зазначено, що для завершення реформи місцевого самоврядування вкрай необхідні подальший діалог та співпраця органів державної влади та громадянського суспільства (стор.4).

Голова Комітету Верховної Ради України з питань державного будівництва, ре-

гіональної політики та місцевого самоврядування **С.Власенко** виголосив привітання від Голови Верховної Ради України А.Парубія: «Верховна Рада України вважала і вважає Асоціацію міст України своїм надійним і потужним партнером у створенні дієвого правового поля в державі та завжди готова до конструктивного спілкування. І нинішня подія – чергове тому підтвердження», – йдеться у вітальній адресі (стор.5).

Перед учасниками Форуму виступив Прем'єр-міністр України **В.Гройсман**. Він наголосив на тому, що фундаментальна реформа з децентралізації – передачі на місця адміністративних повноважень і фінансових можливостей буде продовжена, але вимога до місцевого самоврядування – конвертувати переданий ресурс в нову якість життя людей. «Ще кілька років тому, зазвичай, у нас були монолози: центральна влада говорила одне, місця – інше. І вони один одного не чули. Ми побудували нову систему, – сказав В.Гройсман. – Перед нами стоїть завдання – побудувати економічно сильну державу. Чи можливо це без сильних громад? Ні. Місцеве самоврядування потрібно стверджувати шляхом зміцнення повноважень, передачі ресурсів і відповідальності. Це три фундаменти, на яких базується місцеве самоврядування».

Глава Уряду наголосив, що сьогодні на центральному рівні запроваджуються фундаментальні зміни – в освіті, медицині, в промисловій політиці, у сфері розбудови ділового клімату. Залучення регіонів до цих змін має бути максимальним. Нову якість життя має відчувати кожен громадянин. «І тут органам місцевого самоврядування треба розуміти, як конвертувати ресурс в необхідну якість. Цього року Уряд вийшов з трьома пріоритетами роботи: економіка та пакет економічних законів, європейська інтеграція і децентралізація. Я пройшов з цією ідеєю непростий і немалий шлях. І я радий, що ця ідея сьогодні має практичне застосування і добрий результат», – сказав В.Гройсман. Глава Уряду також наголосив, що в 2014 році він прийшов у центральну владу, ставши, по суті, «мером усієї України».

Прем'єр-міністр України відзначив: «Нам треба формувати сильні громади. І

вони мають бути включені в економічне зростання. В діалозі зможемо знаходити правильні державницькі рішення».

Також Глава Уряду сказав, що наполягає на необхідності проведення фіскальних перевірок будівельних компаній на предмет сплати податків до бюджетів всіх рівнів, а також чіткого виконання законодавства про працю. В.Гройсман підкреслив, що сьогодні в будівельній галузі проглядається погана тенденція, коли будуються тисячі квадратних метрів житла, при цьому не будуються об'єкти соціальної інфраструктури – садочки, школи, а також неналежним чином сплачуються податки. Нерідкими є випадки тіньової зайнятості на будівництвах. «Буде доручення ДФС почати тотальні перевірки забудовників – на предмет сплати податків до бюджетів всіх рівнів», – сказав Прем'єр-міністр України.

Після виступу відбувся **відвертий діалог мерів та Глави Уряду**. Голови громад ставили В.Гройсману конкретні запитання і отримували чіткі відповіді та пояснення. Головним чином, питання мерів стосувалися таких проблем: передача ОТГ земель за межами населених пунктів; недофінансування на місцях Урядових програм забезпечення ліками хронічних хворих (діабет тощо); недоотримання надходжень від податку на землю через надання Укрзалізниці пільг зі сплати цього податку; заборона на обласному рівні діяльності інспекторів праці, мета яких перешкоджання тіньовим зарплатам.

Серйозну стурбованість голів громад викликає тінізація ринку пального і, як наслідок, недоотримання місцевими бюджетами коштів від акцизного податку на пальне, а також від акцизних податків з продажу тютюну та алкоголю.

Прем'єр-міністр вважає, що передача органам місцевого самоврядування права на адміністрування місцевих податків допоможе забезпечити контроль відповідних надходжень до місцевих бюджетів. «Тобто ви повинні мати право на адміністрування на все, що наповнює ваш бюджет, і це моя позиція. І наша ініціатива по тіньовій зайнятості така ж сама була, щоб ви працювали по детінізації».

«Я думаю, що **проблем у нас може бути багато. Головне, щоб був діалог**, і в результаті цього діалогу були відповідні рішення, але взаємні рішення, я б дуже

просив вас про це пам'ятати. Бо це є дуже важливим.

І на завершення. Якщо раніше ми в таких залах говорили про те, колеги, як вижити, то сьогодні риторика органів місцевого самоврядування змінилася: як не просто вижити, а як розвиватися. І я цим пишаюся. **Але для того, щоби люди реально відчули нову якість, нам з вами потрібно дуже багато зробити, бути ефективними, прозорими і відкритими.** Хочу сказати, що я як Прем'єр-міністр, як мер, все буду робити для того, щоб ніхто з найелементарнішими, але хибними думками, не наближався до місцевого самоврядування. Я буду вас захищати, буду боротися за те, щоб у вас був успіх. Але розраховую на те, що цей успіх буде досяжний громадянам, які вас обирають. Дякую за вашу увагу», - сказав на завершення Прем'єр-міністр України Володимир Гройсман.

В рамках роботи Дня діалогу Прем'єр-міністр України В.Гройсман також взяв участь у церемонії передачі земельних ділянок у комунальну власність від Держгеокадастру 15 об'єднаним територіальним громадам Тернопільської області. Загалом громадам передали майже 7 тисяч гектарів.

Під час брифінгу для ЗМІ Прем'єр-міністр України В.Гройсман зазначив, що День діалогу з владою – це добра традиція зустрічатися з мерами, з лідерами об'єднаних громад, оцінювати стан надважливої реформи – реформи з децентралізації та місцевого самоврядування. «Я завжди відкритий до таких діалогів, оскільки стою біля витоків децентралізаційної реформи і для мене дуже важливо, щоб вона врешті завершилася успіхом. А успіхи вимірюються дуже просто – нова якість життя людей в своїх громадах, якісна освіта, охорона здоров'я, нові дороги, нове дозвілля, підтримка культури, спорту, економіки і так далі. Це широкий спектр питань, але без включення в цей процес місцевого самоврядування, яке має сьогодні реально нові можливості, досягнути успіху буде неможливо, – відзначив Прем'єр-міністр України. – Такі діалоги концентрують представників місцевого самоврядування і державної влади на досягненнях, на проблемах та на спільних планах. Але ці спільні плани мають дві частини відповідальності – центральної влади і місцевої влади, яку вибирають безпосередньо мешканці громад», – підсумував В.Гройсман.

Під час Дня діалогу з владою Голова АМУ **В.Кличко** та Голова представництва Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні **Д.Гулейд** підписали Меморандум про наміри та взаємодію між АМУ та ЮНІСЕФ щодо співробітництва у сфері захисту прав дітей, надання соціальних послуг та впровадження децентралізаційної реформи. «Сьогодні співпраця міст України із ЮНІСЕФ виходить на новий рівень: ми підписуємо глобальний

меморандум про співпрацю. Основна мета – це забезпечити дітей та молодь якісними послугами на місцях в рамках децентралізації. І що найважливіше – ЮНІСЕФ підтримує позицію усіх міст – надання послуг з дотриманням принципу субсидіарності: жодної передачі державних повноважень на місця без ресурсів. І саме ця норма також відображується в меморандумі», – зазначив Голова АМУ В.Кличко під час церемонії підписання.

Далі робота Дня Діалогу з владою продовжилася на трьох панельних дискусіях.

Панельна дискусія І.

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЙНОЇ РЕФОРМИ

Модератором виступив **А.Кушнір**, Голова Палати Асоціації міст України селищних та сільських рад та їх об'єднань, Голова Маківської об'єднаної територіальної громади.

Віце-прем'єр-міністр України-Міністр регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України **Г.Зубко**, звертаючись до голів громад, зокрема, зазначив, що незалежно від місця юридичної реєстрації підприємств або його структурних підрозділів, податок з доходів фізичних осіб має сплачуватися за фактичним місцем роботи – в місцеві бюджети громад. Він наголосив на тому, що це є спільне бачення Мінрегіону та АМУ, яке буде позиціонуватися на рівні Уряду. «Нам необхідно працювати над збільшенням надходжень до місцевих бюджетів. Хочу запевнити, що у проекті держбюджету-2019, збережені усі надходження, які спрямовувались до місцевих бюджетів. Додатково ми запроваджуємо

ряд новацій – 5% ренти за видобуток корисних копалин, надходження ПДФО від доходів за здавання фізичними особами в оренду земельних ділянок або паїв податковим агентом, збереження зарахування 13,44% акцизного податку з пального до місцевих бюджетів», – сказав Г.Зубко.

Голова Комітету Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування **С.Власенко** у виступі сказав: «Держава сьогодні знаходиться в обмежених можливостях, але це не означає, що треба перекладати функції держави на органи місцевого самоврядування, не забезпечивши фінансування або не показавши джерел. Важливе питання, яке вже давно відстоює Комітет – стабільність політики в галузі децентралізації, щоб мери знали що буде відбуватися в громаді через 3-5 років та могли будувати ефективні плани». С.Власенко також відзначив, що співпраця з АМУ – це стала позиція профільного парламентського Комітету: «Ми намагаємося щорічно підтримувати ті пропозиції, які отримуємо від Асоціації міст України і робимо все можливе, щоб виправити проект бюджету на користь місцевого самоврядування. Ми повинні разом – і держава, і місцеве самоврядування, пережити складні часи і це потрібно робити у рівних умовах».

Генеральний секретар Конгресу місцевих та регіональних влад Ради Європи **А.Кіфер** відзначив масштабність заходу та важливу роль АМУ: «Вересень 2018 року – це особливий місяць, тому що виповнюється 30 років з того моменту, коли вступила в силу Європейська хартія місцевого самоврядування. Проведення консультацій є одним з ключових елементів цього документу. Це угода, яка була підтримана та схвалена всіма країнами-членами Ради Європи. Насправді, АМУ є надзвичайно важливим гравцем у багаторівневій системі врядування. Тому що одним з її надважливих завдань є забезпечення містку взаємодії між громадянами, які проживають в громадах, і владою на різних рівнях. Той факт, що цей захід триває цілих два дні є свідченням величезної та рішучої політичної волі, яка зараз присутня на всіх рівнях влади – змінити те, як раніше велася політика. Уряд, Верховна Рада та ви всі ви доклали зусилля до того, щоб перетворити Україну у справді

демократичну країну з великою перспективою». А.Кіфер також наголосив на тому, що лише чесні вибори здатні забезпечити справжню підзвітність жителям громад, яка має бути сильнішою, ніж підзвітність перед вищими органами державної влади. Пан Кіфер зазначив – вкрай важливо, щоб цього року відбулися вибори в ОТГ.

Народний депутат України, постійний представник Голови АМУ у Парламенті **О.Продан** наголосила на тому, що є три основні моменти, які мають бути властиві владі на кожному рівні – повноваження, фінансування цих повноважень і відповідальність. «Хочу відзначити, що систематичне подання Урядом проекту державного бюджету на наступний рік до 15 вересня – це, хоч на перший погляд і формальність, але насправді – велика перевага для нас, адже є час все відпрацювати, десь переконати, десь навіть «вибити» певні норми, без яких громади не зможуть жити», – відзначила О.Продан. Вона розповіла про чотири важливих законопроекти, які відстоює у парламенті спільно з АМУ – про діяльність органів державного фінансового контролю (№9086); зміни до Податкового кодексу України (№9085); зміни до Бюджетного кодексу України (№9084) та Проект Закону про Державний бюджет України на 2019 рік (№9000). Також представник Голови АМУ у Парламенті підкреслила, що позиція АМУ у питанні контролю за органами місцевого самоврядування буде жорстко відстоюватися під час роботи над відповідним законопроектом. О.Продан відзначила й інші важливі питання, які потрібно вирішити – це стовідсоткове надходження податку з доходів фізичних осіб до місцевих бюджетів, спрощення процедур в будівництві за участі органів місцевого самоврядування, ухвалення законопроекту про місцеві агломерації, муніципальну варту, про службу в органах місцевого самоврядування, адміністративний устрій. Також О.Продан сказала, що дуже важливо не допустити скасування пайової участі та вирішити питання з ЦВК, яка має нарешті призначити вибори в ОТГ і, крім того, потрібно врегулювати питання щодо виділення землі для учасників АТО.

Голова Державної аудиторської служби України **Л.Гаврилова** представила особливості фінансового контролю органів місцевого самоврядування та подякувала АМУ за участь у розробці Порядку проведення Державною аудиторською службою фінансового аудиту виконання місцевих бюджетів.

Панельна дискусія II.

**БЮДЖЕТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД
ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ СЕКТОРАЛЬНИХ РЕФОРМ**

Модератором II панелі виступив Тернопільський міський голова, Голова Комітету Правління АМУ з питань бюджетної політики **С.Нагал**.

Засідання проходило у форматі діалогу керівників громад з профільними міністрами, представниками центральних органів державної влади та народними депутатами. У діалозі з Міністром освіти і науки України **Л.Гриневиц** обговорювалися особливості впровадження стандартів Нової Української Школи. Під час дискусії з Міністром соціальної політики України **А.Ревою** учасники обговорили важливі питання соціального захисту населення на місцях. Заступник Міністра фінансів України **Ю.Джигир** відповів на запитання щодо бюджетного забезпечення територіальних громад. **П.Ковтонюк**, заступник Міністра охорони здоров'я України та **О.Петренко**, Голова Національної служби здоров'я України виступили з презентаціями щодо реформи первинної ланки медицини. Народні депутати **С.Мельник** та **О.Дехтярчук** обговорили з мерами подальше вдосконалення законодавчої бази децентралізаційної та секторальних реформ.

Панельна дискусія III.

МІСТОБУДУВАННЯ ТА ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО

Модератором дискусії виступив Славутський міський голова, голова Хмельницького регіонального відділення АМУ **В.Сигор**.

Заступник міністра регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України **Л.Парцхаладзе** виступив із презентаціями, у ході яких розповів про нововведення до Державних будівельних норм та навів конкретні приклади їх застосування, а також продемонстрував новітні стандарти будівництва центрів надання адмінпослуг, медичних амбулаторій та закладів освіти.

Голова Державної архітектурно-будівельної інспекції України **О.Кудрявцев** презентував нову відкриту онлайн-платформу Державної архітектурно-будівельної інспекції України для розгляду дозвільних документів у будівництві, яка називається «ПРОЗОРА ДАБІ».

Усі запитання до Прем'єр-Міністра України та представників Кабінету Міністрів, які прозвучали під час Дня Діалогу з владою, Асоціація міст України передала до Уряду для підготовки відповідей.

Після завершення панельної дискусії учасники Дня діалогу з владою схвалили **Звернення** до вищих органів влади щодо якнайшвидшого забезпечення реалізації завдань децентралізаційної реформи, вирішення питань бюджетного та ресурсного забезпечення територіальних громад у завершальний період 2018 року і на 2019 рік, а також завдань у сфері секторальних реформ (стор.17).

ДЕНЬ ДІАЛОГУ З ВЛАДОЮ

ЗВЕРНЕННЯ АСОЦІАЦІЇ МІСТ УКРАЇНИ

**ДО ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ
ДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
ДО КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ**

ДЕНЬ ДІАЛОГУ З ВЛАДОЮ

Ми, міські, селищні, сільські голови, обговоривши стан місцевого самоврядування в Україні на Дні Діалогу з владою, висловлюємо впевненість у необхідності посилення місцевого самоврядування і територіальної організації влади для забезпечення гідного рівня життя громадян і розвитку України та **звертаємося до вищих органів державної влади щодо вирішення таких питань:**

1. Закріпити в Конституції України нову модель місцевого самоврядування та територіальної організації влади, побудовану на принципах децентралізації та субсидіарності.

2. Прийняти проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» (реєстр. № 8369 від 17.05.2018), спрямований на створення відповідно до Європейської хартії місцевого самоврядування реальних умов для формування професійного, сталого, вмотивованого складу працівників органів місцевого самоврядування.

3. Прийняти проект Закону України «Про засади адміністративно-територіального устрою України» (реєстр. № 8051 від 22.02.2018).

4. Прийняти проект Закону України «Про внесення змін до статті 15 Закону України «Про доступ до публічної інформації» щодо зменшення терміну оприлюднення проектів нормативно-правових актів, рішень органів місцевого самоврядування (реєстр. №2003а від 03.06.2015). Спростити вимоги щодо офіційного опублікування актів органів місцевого самоврядування в засобах масової інформації, зокрема, шляхом виключення обов'язковості їх розміщення в друкованих засобах масової інформації.

5. Встановити частку зарахування до бюджетів місцевого самоврядування податку на доходи з фізичних осіб в обсязі, достатньому для забезпечення виконання делегованих державою повноважень, а також реального, спроможного місцевого самоврядування територіальних громад (не менше 75%).

6. Забезпечити належний рівень обсягів освітньої та медичної субвенції у 2018-2019 роках з врахуванням підвищень заробітної плати працівникам відповідних галузей, її індексації, додаткових потреб для обслуговування тимчасово переміщених громадян.

7. Забезпечити справедливий та неупереджений розподіл додаткової дотації на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я між містами та об'єднаними територіальними громадами.

8. Відшкодувати у 2018 році за рахунок коштів державного бюджету втрати місцевих бюджетів від встановлених державою пільг зі сплати плати за землю за земельні ділянки, надані для залізниць у межах смуг відведення, надані гірничодобувним підприємствам для видобування корисних копалин та розробки родовищ

корисних копалин, зокрема в обсязі 1,2 млрд грн від встановлення державою пільги зі сплати земельного податку для ПАТ «Укрзалізниця». На 2019 рік виключити норму, що зменшує розмір плати за землю за земельні ділянки, надані для залізниць у межах смуг відведення, надані гірничодобувним підприємствам для видобування корисних копалин та розробки родовищ корисних копалин до 25 відсотків земельного податку (пункт 284.4 ст. 284 ПКУ).

9. Спрямувати не менше 20% коштів субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах безпосередньо до бюджетів міст обласного значення та об'єднаних територіальних громад, розподіливши їх між такими бюджетами окремим додатком до Закону України «Про Державний бюджет України на 2019 рік».

10. Передбачити 19,0 млрд грн субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на погашення різниці між фактичною вартістю теплової енергії, послуг з централізованого опалення, постачання гарячої води, централізованого водопостачання та водовідведення, постачання холодної води та водовідведення (з використанням внутрішньобудинкових систем), що вироблялися, транспортувалися та постачалися населенню, бюджетним установам і організаціям та/або іншим підприємствам теплопостачання, централізованого питного водопостачання та водовідведення, які надають такі послуги, та тарифами, що затверджувалися та/або погоджувалися органами державної влади чи місцевого самоврядування.

11. Удосконалити спільно з АМУ до 01 листопада 2018 року формулу розподілу освітньої субвенції, зокрема врахувати реальний контингент учнів та поділ класів на групи при вивченні окремих предметів у закладах загальної середньої освіти; зменшити розрахункову наповнюваність класів для міських громад, які мають заклади загальної середньої освіти, розташовані в сільській місцевості; привести формулу до відповідності статті 1032 Бюджетного кодексу України у частині фінансування інклюзивно-ресурсних центрів за кошти освітньої субвенції.

12. Запровадити монетизацію гарантованих державою пільг (проїзд окремих категорій громадян, послуги зв'язку тощо) за рахунок коштів державного бюджету. Передбачити кошти на погашення кредиторської заборгованості, що утворилася внаслідок надання органами місцевого самоврядування послуг пільговим категоріям населення, а також на погашення заборгованості по судових рішеннях щодо невиконання зобов'язань на компенсацію за пільговий проїзд окремих категорій громадян, в тому числі на залізничному транспорті, послуги зв'язку, забезпечення інших гарантованих державою пільг.

13. Забезпечити доступ органів місцевого самоврядування до інформації про суми нарахованих, сплачених, надмірно сплачених податків і зборів до місцевих бюджетів на відповідних територіях; суми податкового боргу та суми списаного податкового боргу; розстрочені і відстрочені суми податкового боргу і грошових зобов'язань платників податків; суми наданих податкових пільг у розрізі платників податків.

14. Забезпечити зарахування податку на доходи фізичних осіб, який нарахований та утриманий з найманих працівників як відокремлених, так і виробничих структурних, і функціональних структурних підрозділів, філій, відділень юридич-

них осіб (тобто незалежно від організації структури юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців), до місцевих бюджетів за місцем розташування та/або здійснення діяльності таких підрозділів, що забезпечить повноту надходження зазначеного податку до місцевих бюджетів за належністю.

15. Визначити обсяг субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження у сумі 0,426 млрд грн відповідно до обсягу запланованого на 2019 рік збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, за рахунок якого здійснюється фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення. Повернути несплачену компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, у 2012-2018 роках до відповідних місцевих бюджетів.

16. Передати з державної у комунальну власність землі, що не використовуються для стратегічних цілей, зокрема землі несільськогосподарського призначення. Встановити мінімальний розмір орендної плати за землю для земельних ділянок сільськогосподарського призначення в розмірі 8 відсотків їх нормативної грошової оцінки.

17. Забезпечити індексацію нормативної грошової оцінки землі та майна відповідно до індексу споживчих цін за 2018 рік.

18. Врегулювати питання погашення заборгованості місцевих бюджетів перед державним бюджетом за середньостроковими позиками шляхом її списання.

19. Виключити органи місцевого самоврядування та їх підприємства, установи і організації з сфери дії Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

20. Передбачити субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад в обсязі 4,5 млрд грн на рівні показників 2016 року із розрахунку 1,1 тис. грн на 1 сільського жителя (очікувана кількість сільських жителів ОТГ - 4,1 млн осіб).

21. Законодавчо встановити заборону на припинення постачання бюджетним установам енергоносіїв, зокрема, природного газу та електроенергії в опалювальний період.

22. Передати 50 відсотків рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів у частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування, до бюджетів місцевого самоврядування.

23. Видатки на забезпечення лікування хворих на цукровий та нецукровий діабет, хронічну ниркову недостатність здійснювати за окремою бюджетною програмою, розпорядниками якої визначити обласні державні адміністрації.

24. Збільшити штрафи за роздрібну торгівлю алкогольними напоями чи тютюновими виробами без наявності ліцензії або без марок акцизного збору, чи з підробленими марками цього збору.

*Прийнято учасниками
Дня Діалогу з владою
24-25 вересня 2018 року, м. Тернопіль*

25 ВЕРЕСНЯ 2018 РОКУ**IV панельна дискусія.****СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНИЙ РОЗВИТОК ГРОМАД: НОВІ МОЖЛИВОСТІ**

Модератором засідання виступила **Л.Даменцова**, експерт АМУ з розробки законодавства та управління ресурсами органів місцевого самоврядування.

Фастівський міський голова **М.Нетяжук** презентував ідею реалізації всеукраїнського проекту «Естафета єднання» з нагоди 100-річчя проголошення Акту Злуки Української Народної Республіки і Західноукраїнської Народної Республіки. Він наголосив, що 1 грудня 1918 року саме у Фастові був підписаний договір про Злуку УНР і ЗУНР, який передував Акту злуки, проголошеного 22 січня 1919 року. З нагоди відзначення

цих пам'ятних дат пропонується провести всеукраїнську акцію «Естафета єднання» – захід, в рамках якого українські міста можуть об'єднатися та зробити добрі справи для своїх громад. Наприклад, у Фастові це буде ремонт лікарні, до якого разом долучаться влада, бізнес і жителі міста. Ідею проведення естафети вже підтримали Правління АМУ та Верховна Рада України, ухваливши 2 вересня постанову №8088.

Заступник директора проекту USAID ПУЛЬС **Н.Лазаренко** представила курс дистанційного навчання «Гендерно орієнтоване бюджетування для розвитку громад», який буде доступний на он-лайн платформі Prometheus: «Важливим компонентом проекту ПУЛЬС, який реалізує АМУ, є навчання представників органів місцевого самоврядування, зокрема, з використанням новітніх технологій. В рамках цього курсу можна ознайомитися із підходами до впровадження гендерного бюджетування на державному і місцевому рівнях. Ви зрозумієте, як включати гендерний аспект у планування та впровадження стратегій і програм, а також дізнаєтеся про успішний досвід громад, які вже використовують цей метод».

Перший заступник голови Державного фонду сприяння молодіжному житловому будівництву України **І.Парух** виступив із презентацією програм молодіжного житлового будівництва. Він зверну увагу на місцеві житлові програми у 2018 році – таких є 107, серед яких 48 програм пільгового кредитування молоді, 33 програми забезпечення житлом учасників АТО та 26 комплексних програм забезпечення молоді житлом. Він подякував містам – Харкову, Миколаєву, Черкасам, Львову, Запоріжжю, Кременчуку, Херсону та Рівному, які передбачають у своїх бюджетах та реалізують житлові програми. І.Парух сказав, що в державному бюджеті на наступний рік має бути передбачений ресурс на забезпечення окремих категорій осіб житлом обсягом 1 млрд грн.

Заступник Міністра молоді та спорту України **О.Ярема** розпівів про молодіжні ініціативи, обмінні візити, навчання, хаби та конкурси, які реалізуються за підтримки органів місцевого самоврядування. Він акцентував на важливості проведення таких конкурсів як «Молодіжна столиця України» та «Міста, дружні до дитини та молоді», які реалізуються за участі АМУ.

Директор Українського центру культурних досліджень **І.Френкель** представила проект «Малі міста – великі враження», який покликаний показати значний культурний спадок невеликих українських міст, а також залучити можливості децентралізації для перетворення малих містечок на самостійні центри з власним унікальним культурним ресурсом.

Старший експерт у сфері безпеки дорожнього руху в містах проекту «Модернізація та підвищення безпеки дорожньої мережі в Україні» **А.Росс** виступив із презентацією про світовий досвід організації безпеки дорожнього руху та дав рекомендації українським громадам щодо модернізації та підвищення безпеки дорожньої мережі.

Усі презентації, представленні під час Дня Діалогу з владою 24 та 25 вересня 2018 року, гоступні на сайті АМУ auc.org.ua у Новинах за відповідні дати.

ДЕНЬ ДІАЛОГУ З ВЛАДОЮ

Після завершення Дня діалогу з владою відбулася презентація проектів громадських ініціатив в рамках проекту «Партисипативна демократія та обґрунтовані рішення на місцевому рівні в Україні, 58/КС», який реалізується Асоціацією міст України та Норвезькою асоціацією місцевих і регіональних влад у співпраці з Норвезьким інститутом міських і регіональних досліджень при фінансуванні Міністерства закордонних справ Норвегії:

- ◆ **«Сприяння участі творчо обдарованих жінок у розбудові креативної економіки міста»** (презентувала Чугуївський міський голова **Г.Мінаєва**)

- ◆ **«Єдині стандарти – життєздатне фінансування: розширення інструментів партисипативної участі громади міста Чернівці у вдосконаленні місцевих цільових програм через орієнтування»** (презентувала начальник фінансового управління Чернівецької міської ради **Л.Бамбуляк**)

- ◆ **«Впровадження інноваційних методів комунікації між учасниками освітнього процесу як основа механізму формування якісних освітніх послуг у громаді»** (презентувала начальник управління освіти та науки виконавчого комітету Тернопільської міської ради **О.Похиляк**)

- ◆ **«Реалізація можливостей інформаційних технологій в міських закладах першого рівня надання медичної допомоги для поліпшення якості послуг в сфері охорони здоров'я»** (презентував директор департаменту охорони здоров'я Черкаської міської ради **О.Стадник**)

- ◆ **«Павлоград – один для всіх!»** (презентувала Голова ГО «Агенція економічного розвитку міста Павлоград» **Н.Чумак**)

Представники міст Чугуїв, Коростень, Чернівці, Івано-Франківськ, Черкаси, Вознесенськ, Павлоград, Запоріжжя, Тернопіль та Біла Церква отримали підписані Головою АМУ В.Кличком Сертифікати про впровадження проектів громадських ініціатив.